

Levél Görömbei Andrásnak

Drága Tanár Úr! András!

„Csöndet parancsoltak rád is a kínok, / s jelesek sorába lefeküdtél” – odafenn szól már így hozzád Nagy László, mert segítségül hívtam, hisz elakadt a szavam. Fel sem fogtam még, hogy elszólítottak, látod, most is levelet írok neked.

Némethi üvegharang alá vontál minket, bezártság helyett szárnyakat adva mindannyiunknak, óvó figyelemmel követve, ki merre veszi útját. Sütő Andrással megtanítottad nekünk, „Minden madár úgy énekel, ahogy a csőre áll”. Eszünkbe véstük, s tudtuk, emellett azt szeretnéd, hogy mindenki a saját dalát, a saját hangján énekelje. Ugyanakkor védernyő is volt e harang, láthatatlan kéz tartotta, irányította éppen ahhoz, akinek szüksége volt rá. Egy ajánlás, egy támogató kritika, egy telefon, egy ösztöndíj, egy állás... Valahogy a gondviselés a te segítő kezed által ért el hozzánk. A köszönetet mindig elkerülted, kérlelhetetlenül kijelentve, szigorú vagy a tanítványaiddal. Mi azonban a szakmai számonkérésben inspirációt, utunk egyengetésében atyai szeretet láttunk. Sokszor kérdeztem tőled, hogy bírod mindezt rendkívüli tanári, kutatói munkád mellett. Válaszodban mindannyiszor értünk aggódtál. Önzetlen szereteted isteni adományként őrzöm.

Lenyűgöző munkáid előlapjain ajánlásaidat olvasom. Útjelzőiddel egyre szűkebb körödbe vezettél, engedté, a biztató gondolatoktól a legnagyobb ajándékkodig: a barát-ságodig.

Nehéz lenne számba vennem, mi mindent köszönhetek neked. Köszönöm, hogy ismeretlenül is bizalmat szavaztál nekem. Hogy végtelen bölcsességgel, türelemmel vezetted tanítványaid útját egymás felé, a kereszteződésekben megállva életre szóló barátságok születéséhez. Köszönöm azt a szellemi háttérrel, amelyben sok keresgélés után otthonra leltem, ahonnan kedvemre utazhatok, s ahová mindig visszatérhetek, amelyből építkezhettek, s amelyet építhettek. Köszönöm, amit tőled tanultam szellemről, művészetéről, morálról, az emberről s emberségből. Köszönöm, hogy előbb tanítványoddá, majd barátoddá fogadtál. A rengeteg segítséget, biztatást, lehetőséget. Hogy bármikor számíthattam rád. Köszönöm féltve őrzött könyveidet, leveleidet, melyekből bölcsesség és szeretet szól. Köszönöm, hogy „druszáddá” is fogadtál, hiszen te voltál az egyetlen, aki András napi köszöntésemet rendszerint viszontköszöntéssel fogadta, boldog „Andreás” napot kívánva, bevezetve második névnapomat. „Kész a leltár”? Korántsem. A „semmi ágán ül szívem”, olyan mérhetetlen űr maradt utánad. Fáj, hogy nem várhattad meg, míg felnövök ahhoz, hogy én is adni tudjak neked. Nem köszönetképpen, hanem őszinte megbecsülésből, szeretetből. Visszakívánkozom a némethi üvegharang alá, ahol felhőtlenül, de sosem felelőtlenül gondolkodhattunk, alkothattunk együtt. Rakosgatom az üvegharang cserepeit. Sosem áll már össze, nélküled nem. Nem vársz fogadalmat, azt nyilatkoztad, te csak tetted a dolgodat. Mi sem

tehetünk mást. Esetekben tisztában voltunk azzal, mit jelent ez a szerény mondat. Szakmai, emberi küzdelmet esztétikumért és morálért, egyéni és nemzeti identitásért, a határokon túl élő magyarságért, az értékekért, a művészet egyetemes távlataiért. Őrző voltál, fáradhatatlan. Sosem vártál váltásra a strázsán. Tudták azok is, akik jelentéseket gyártottak rólad, s később, akik nyílt vita helyett csak alattomosan mertek támadni.

Búcsút kell vennem tőled, elválaszthatatlan barátoddal, szellemi társaddal, Nagy Gáspárral szólva „Tudom, / emlékezetes, nagy nyári délután lesz, / s nem lesz idő megírni, leforgatni, / de mindenki – – – holt és eleven – – – / főszereplőként találkozik / a RENDEZŐVEL...” Búcsúzom hát egy időre, remélem, barátáiddal szorítasz kezet, s folytatjátok immár végtelen beszélgetéseket, elnézően tekintve botladozásainkra.

Szeretettel ölel:

EKLER ANDREA

Krajcsovics Éva: Nekropolisz; Reggel